

HRVATSKA RIEČ

Predplatna cijena: na godinu K 12. — Za pò godine K 6. — Za Šibenik na godinu donasnjem u kuću K 12. — Za Inozemstvo na godinu K 12 uviše poštarski trošak. — Pojedini broj 10 para. — Plativo i utuživo u Šibeniku.

Izlazi sriedom i subotom

Uredništvo, uprava i Tiskara lista nalazi se u ulici Bazilike sv. Jakova. — Oglasi tiskaju se po 16 para pet redak ili po pogodbi, te se primaju samo oni, koji se unapred plate. — Priobćena pisma i zahvale tiskaju se po 20 para po pet redku. — Nefrankirana pisma ne primaju se. — Rukopisi ne vraćaju

Naše sveučilišno pitanje.

Ljetos, prigodom razprave o talijanskom pravničkom fakultetu, hrvatski i slovenski zastupnici na carevinskom veću bili su primorani latiti se skrajnog sredstva, obstrukcije. Cio narod, inteligencija i svi ostali slojevi pučanstva, odobrili su postupak svojih zastupnika. I naravno je: narodno ogorčenje moralo je da prekupi u času, kad je bečka vlada htjela da udovolji kulturnim zahtjevima Talijana, dočim je istodobno na svečan način izjavila da o kulturnim potrebama i zahtjevima Hrvata i Slovenaca neće da pregovara, neće da što obeća, još manje da što izvrši!

Istina bilo je glasova, koji su tu obstrukciju osuđivali. Zastupnici i listovi „hrvatske stranke“ i takozvane napredne stranke „post festum“ napali su one slovenske i hrvatske zastupnike, koji su se latili obstrukcije. Ali su svi ti glasovi morali brzo i kukavno umaknuti. Na mnogobrojnim javnim skupštinama, na dječkim sastancima, u sjednicama obćinskih većia, na zborovim bezbrojnih naših društava, svugdje se je držanje onih odlučnih hrvatskih, slovenskih zastupnika oduševljeno odobrilo i bodrilo ih se je, da u odlučnoj borbi ustraju. To je bila svećana osuda za sve one političke špekulante, koji su osuđivali obstrukciju u svrhu, da se prema vladi prikažu kao dobri janjci, koji joj nebi stavljali takovih zapreka, a da protivnici — biva pravaške i slovenske zastupnike — prikažu pred vladom kao nasilnike, čijem su se diklatu morali da pokore, jer da ih je na to primorala „dišplina kluba“.

Držanje cijele naše javnosti mora da nas pravaše iskreno obveseli i radi same stvari, i kao nepobitan dokaz, da politički vikači po zanatu, ma koliko se izvikali i unaprezali, ne mogu ipak da pomute bistro shvaćanje i instinski osjećaj naroda za njegovo kulturno dobro, za njegove ideale. Ali dok s toga imamo uzroka, da se veselimo, ne možemo da zatajimo zabrinutost za budućnost teči toga, što su svi zastupnici hrvatske i t. zv. napredne stranke protiv mnenja naroda osuđili javno i svećano obstrukciju, koja bi poduzeta napokon u doisto čednoj namjeri i želji, da se vlada bar upusti u pregovore glede naših kulturnih potreba i prama tomu odlučiti, što je vlada tako odlučno ljetos odbila. Sada se najbolje vidi, da su gospoda od hrvatske i takozvane napredne stranke zadali težak udarac narodu, njegovim kulturnim aspiracijam i osjetili postignuće sasvim umjerenih, pravednih koncepcija.

Oni su dali svojim desavuiranjem obstrukcije vladi jakost i mogućnost, da težnje i želje našeg naroda još jače potisne.

Svakome u u pameti, da je vlada u mnogobrojnim svojim izjavam priznavala mogućnost, da se stvori temelj za potpuno pripoznanje zagrebačkih nauka i ispita u onoj poli monarhije.

Sada po svim viestima, i javnim i privatnim, utvrđeno je, da je bečka vlada odstupila od tog dosadašnjeg ovog stanovišta, da vlada ne misli dogovorno sa hrvatskom vladom stvoriti kod zagrebačke univerze takove uredbe, koje bi omogućile potpuno priznanje nauka i naukovnih kvalifika postignutih, na zagrebačkom sveučilištu.

Doznajemo, da glede doktorskih diploma vlada ostaje na stanovištu nostrifikacije; priznaje se doduše pravom, da nostrifikaciju olakoti, da to bez upletaja ministarstva prepusti univerzama, da u svom djelokrugu neodvisno o nostrifikaciji i o dotičnim uvjetim odlučuje i raspolože. Ali o bezuvjetnom pripoznanju zagrebačkih diploma ne ima govora.

Glede filozofskih nauka i ispita usposobljenja učitelja za srednje škole ostali bi na starom. O bezuvjetnom pripoznanju tih strogo obćenito znanstvenih kvalifika ne ima govora. Dosadašnji postupak ostao bi isti, možda malko ublažen, ali bi vazda trebala osobita koncesija, da se naši absolventi zagrebačke univerze pripuste učiteljskom zvanju kod naših srednjih škola.

Ostaje još da progovorimo o pravničkim naukam i o državnim izpitim, koji su glavni uvjet za primanje u mnogovrstnu sudbenu i administrativnu službu. Usled naredbe od god. 1902 dosta je, da kandidat, koji je u Zagrebu položio sva tri državna ispita, položi u Beču pred naročitom hrvatskom komisijom na dopunitelbeni izpit, pri kojemu kandidat ima da dokaže poznavanje svih onih zakona i naredaba, koji su u našem različiti od onih, što obstoje u Zagrebu, ili koji tamo ne vriede. Time su, osim prvog državnog ispita, koji je u Ausiriji, od prije bio priznat, načelno bili pripoznati i drugi i treći državni izpit pod uvjetom, da kandidat položi onaj nadopunitelbeni izpit.

Sad doznajemo, da bi vlada i od toga htjela da odstupi, jer da kani napustiti sasvim nadopunitelbeni izpit, nepripoznati ni II ni III državni izpit u Zagrebu, već na mjesto istih ustanoviti u Zadru dva posebna izpitna povjerenstva za drugi i treći državni izpit. Vlada bi što se tiče pravničkih nauka pripoznala kao dosle prvi državni izpit, pa i sve semestre sprovedene na Zagrebačkoj univerzi, ali ne više, pa ni uvjetno dakle, drugi i treći državni izpit.

To ustanovljenje naročitih komisija u Zadru za drugi i treći državni izpit, za nas Hrvate stvar je neprihvatljiva sa mnogo razloga. To bi značilo kao „capitio deminutio“ našeg najvećeg kulturnog zavoda, Zagrebačke univerze, odatle bi nas još više od našeg narodno-kulturnog središta, naše bi mlade ljude ta iznimka prikazivala kao manje kvalificirane od drugih, okolnost, što djaci ne bi imali da polože u Zagrebu sve svoje ispizte učinila bi, da u njima malaksa volja za nauk. Pri svemu tomu mimoilazimo dvojbu, da

li bi se u Zadru mogla stvoriti dva povjerenstva, gdje bi svi izpitivači i što se tiče praktične i teorične strane bili na visini svoje zadaće. Jednako reči držimo, da bi ustanovljenje tih osobitih izpitnih komisija značilo uobće za nas veliki nazadak toliko u znanstvenom koliko u nacionalnom političkom pogledu, pa je red, da se naši zastupnici odlučno tome protive. Slična ustanova postojala je i od prije kod nas, nije odgovarala svojoj svrsi, pa je bila i ukinuta, a da nije za njom nikoni suze prolio. Tako i samo praktično izkusitvo odvraca nas od toga, da prihvatimo novu vladinu namisao. Naši su mladići danas mučenici, jer moraju osim svih redovitih ispita u Zagrebu položiti nadopunitelbeni izpit u Beču, moraju se tako podvrći dosta velikom trudu, trošku, dangubam, gubitku vremena i reda službe. Ali će nedvojbeno sva naša mladost radje i dalje, dok ne dojdemo do pobjede naših pravednih zahtjeva, podnašat težke žrtve, koje im sustav nameće, nego li podvrći sebe i svoje najveće kulturne stećevine bilo kojem poniženju.

S toga odobravamo zaključak naših zastupnika u Beču, kojim izjavljuju, da ostaju pri svojim zahtjevim . . . što znači, da su namjere vlade smatrali neprihvatljivim, kao što i jesu.

ŠIBENIK, 1. veljače.

Revizija obćine Šibenske. I nakon najstrastvenijih navala protivničkih novina na šibenske pravaše, a osobito na upravu obćine šibenske, te u prvom redu proti načelniku dru. Krstelju, i nakon najogovornijih podmetanja, nismo mogli očekivati da nakon pet godina, ponovno revidiraju obćinu. Oni su navjestili u Saboru da će revidirati obćine nikad ne pregleđane, mi smo dakle očekivali da će poći u Dubrovnik, u Spljet, u Zadar itd. i tek ar tada doći u Šibenik, kod svojih političkih protivnika; mi smo očekivali da oni neće doći izazivati te u političke svrhe izrabljivati administrativnu moć koju imaju na upravi zemlje. Mi smo očekivali da će oni poćeti kod svojih Obćina, kod svog Zem. Odbora itd. Ali vidimo da smo se prevarili, jer napokon oni nisu bili ni u Zadru, ni u Dubrovniku, ni u Spljetu, a poslali su reviziju u Šibenik . . . Revizija je bila i prošla; pregledalo se desetak dana, u sve tančine, pak?

Očekivamo da Gospoda sada izadju na sriedu sa onim nepodobštinam, o kojima se toliko pisalo po utvarškim novinam; očekivamo da se upraviteljima obćine šibenske dokažu sva ona nepoštena o kojima se širom Dalmacije iz prvih redova Utvare pripoviedalo kao o poznatim i dokazanim zločinačkim zloporabam.

Naravno to oni neće moći učiniti, a kad to ne mogu, morali bi barem priznati da su se služili protiv političkom protivniku oružjem nedostojne administrativne vlasti i nevezitkim baš u vrijeme predizbornom u pet šest godina dva puta redom. Dočim su u isto doba puštali, da njihovi ljudi rade po volji po njihovim obćinam od meja uspravna priklopljenih očiju, kojeg utiska na krasno čelo zlatne Julije. Njegova odana, duboka ljubav i njegino venguć pokazuje nam da su mladenci sretni u nježnom zagrljaju. Drugu povjest prikazuje taj prizor ali i slutnju mikrotperne budućnosti. To je tek zraka sreće u danima nesretne ljubavi.

Ruka Božja. Iz bloka mramora uzvija se od pulsa ruka muška lepa i jednostavna. Iz komada mramora u toj ruci izlaze dva ljudska bića: Adam i Eva. Privijaju glavu jedno drugome. Onaj nevini cjelov je simbol zemaljskog raja. Ljudi su to koje je Božja ruka prosula po licu zemlje da se ljube . . .

Idila. Veliki je blok mramora. Jedno biće kleći (leđa su prama gledaocu), a drugo biće previja mu rukom glavu. Tih cjelov . . .

Bol. Jest veliko poprsje. Glava mu preko ramena lagano uzvita. Lice je mirno kao u bolestnika, usne otvorene, oči pokopljene. One vijugave kose padaju. To je bol, da od nje srce svisne . . .

Kupajuć se. Ugojena žena, harmoniziranih punih oblika, sjedeći razdragava se de-

god. 1860 do danas bez da je ikakova vlast u njihovo gospodarenje nosa zavirila.

U istinu, od gospode velika smjelost, velika preuzetnost, koja graniči prognoom, stanjem izvan zakona, proti čemu moramo najostrije prosvjedovati i zahtievati, da jednom ovo šikaniranje proti pravašima prestane.

Naša ustrpljivost je kraju i koliko god ustanovljali, da ju sačuvamo, koliko god snage upotreblili, da nam ne prekupi, opet nam je teško uzdržati se, a da ne rećemo sve što mislimo o ljudima i prilikam u političkim i administrativnim poslima naše zemlje.

A sada čekamo, što će zasramljeni protivnici poslie cijele one nedostojne kampanje i revizije . . .

O jednom imenovanju na šibenskoj pošti.

Kako smo javili, bio je kontrolor u Zadru Biagio Urschitz (imalo bi se valjda čitati Uršić) imenovan višim poštanskim kontrolorom u Šibeniku. Tako je u drugo najvažnije mjesto kod našeg poštanskog ureda postavljen čovjek, koji ne poznaje hrvatskog jezika i koji je zagriženi protivnik Hrvata, koje je znao jednom prigodom i teško da uvriedi, radi čega je bio javno trisnut od jednog hrvatskog kolege.

Da pravo kažemo, ovom imenovanju ne dajemo kakve osobite važnosti, niti bi zasluživalo, da se s njom javnost pozabavi: ali su po sriedi takove zakulisne spletke i nedostojne pojave, koje još jednom dokazuju, kako je javni život u našoj zemlji raztrovan, pa ćemo se stoga za sad sa malo riječi osvrnuti na stvar.

Premda je obće poznato, da taj gospodin Urschitz ne poznaje hrvatski i da je zagriženi talijanaš, ipak se je gosp. ravnatelj pošte Brilli odvažio, da ga prikaže ministarstvu kao izvrsnog poznavaoća hrvatskog jezika i kao Hrvata. Na dočak poznavanja jezika pozvao se na hrvatske referate(!), a na dokaz hrvatstva iztkanuta je činjenica, da se je taj činovnik rodio u Imotskom, gdje napokon nema Talijana.

Gosp. Brilli, kao poglavica pošte u Dalmaciji ne ima preče brige, nego da hrvatske protivnike, nepoznavaoce hrvatskog jezika brani i promiče, da ih stavlja na najbolja mjesta i tu medijum činovnike Hrvate proganja i zapostavlja. To je danas svakome poznato, a ima i stanovit razlog, zašto se tako postupa u doba, kad se toliko galami o tobožnjem uređenju jezičnog pitanju u Dalmaciji. Nu o tom valjda drugi put, jer nam nije sada do žigosanja postupka gosp. Brilli-a i njegove energične brige za neku čeljad. Drugi je daleko teži razlog, radi kojeg ovdje moramo ustati.

Osim gosp. Brilli-a hrvatski zastupnici Biankini i Kuković imali su srca da zagovaraju imenovanje Talijana proti Hrvatima. I oni su na mjerodavnom mjestu iztkali sve vrline gospodina Urschitza, oni su uvjerali mjerodavne faktore o

snicom grćući lagano przinu. Puna je životne snage bez strastvenosti. Jest razmjerna klasične ljepote.

Pjesnik i Muza. Iz bloka mramora na vidiku su dvie glave. On dieli intimni cjelov muzi od koje je inspiriran. Lovorika znak pjesničke slave, leprša oko njih.

S B o g o m l i Nježno, mlado lice diže se iz mramora. Čeljade je koje kao cviet vene od ljubavi. Plače od ganuća, srce joj se kidra radi raztanka. Ne vili ništa. Naglo se ne miče: bol je jaka. Tek meke prste skuplja je pred usnama i milo baćice će pozdravni cjelov svom nezaboravnom . . .

Oluja. Pletenice i druge razasute kose proigravaju se oko lica mladenačkog. Usne su jako raztvorene; pogled kao Meduze sječe i bije . . .

Grobni spomenik. Koso stoji gromada mramora, Na njemu je nauznak se pružio lepi mladić. Na svojim krilima spušto je obnemoglo tielo. Zavio glavom kao da spava najdublji san. Ruke razbacane. Nada za životom mladiću je srušena . . .

Auguste Rodin.

Gradjani Calais-a. Kronika veli da su god. 1342 gradjani Calaisa imali predati na sramotni način ključeve grada Englezkim pobjednicim. Gologlavi, bosonogi, uzicom oko vrata morali su hoćeš nehoće nositi preko grada ključeve. Tih šest ljudi Rodin prikaziva pod utiskom boli na tielu i duši. Dva od njih rukam gestikuliraju. Jedan u zdvojnosti hvata se rukam za glavu. Jedan baca bolni i težki pogled na odlazku. Jedan pognut od starosti težkom nogom koraca. Najmlađi pak, koji nosi velike ključeve, prikazan je energičnim prkosom i zgražanjem. Upravo je raskoračan i pun snage, koja kipi. — Taj spomenik jest znak rodoljubnosti Rodinove.

Sestra s malim bratom. Djevojčica sjedeći podigla je brata na svoje krilo. Posebna izražaja nema osim znaka mira i nevinosti. Tjelesna lepota slaba. Ni modelacija nije najbolja.

Poljubac. Sjedeći mladić izliva srdačni cjelov na usne djevojačkom biću, koje

kleći natrag previjano preko lijeve ruke. Ona sebi nad glavom podigla je ruke. Grupa je od efekta, prenježne ljubavi, vrlo plastična. Modelovanje izvrstno.

Cjelov. Ova druga grupa nije tako spretna kao prva. Ona ovisila se rukam oko vrata mu pa miris duše cjelovom nudi obožavanom mladiću.

Stara žena. To je Rodinova osobita študija starosti ljudske. U njoj nema ljepote niti koje simbola.

Mislilac. Sjedeći je čovjek u muževnoj dobi. Na bradu naslonjeno zavio je šaku. Skupo obrve; pogno; upro jaki pogled i misli . . . Cielim tielom izražava se naprezanje umno. Lice pak nije simpatično, žilavost je i pretjerana.

Vječni idejal. Žena mirna položaja, klečeći dotiče rukama tabane svojih nogu. Prima žarki, dugi cjelov u sred srca od mladića puna dubokog poćivanja, koji je pao na koljena niže pred svojim ljubavim bićem.

Romeo i Julija. Napokon sastadoše se one dvie ljubljene duše. Cjelov je to Ro-

dubokom njegovom poznavanju hrvatskog jezika i t. d.

Sad pitamo mi, nije li to sramota za hrvatske zastupnike, da štite na takav način, znajući, da tvrde neistinu, protivnike Hrvata, nepoznavaoce hrv. jezika, da navlaže nanašaju štete i hrvatskoj stvari i našem jeziku u urecima, a napokon i hrvatskim činovnicima. Oдавna se zna za takove nedostojne izstupe nekih hrvatskih zastupnika. Da bi bar bili uvjereni, da im dotični štitenici poznavaju jezik, da nisu zagriženi, ali ovdje nema ni tog opravdanja. Gospoda zastupnici Blankini i Vuković nisu jamačno poslani u Beč od svojih hrvatskih birača, da rade protiv interesima Hrvata, proti našem jeziku kod javnih državnih ureda, jer će morati priznati, da se ovakvom radotom ne samo ne može da provede povraćanje ureda, već se naprotiv to sprečava, u koliko isti činovnici, koji ne poznavaju dovoljno hrvatski, ne će mariti niči da ga nauče, sigurni, da će u svakom slučaju imati prednost nad hrvatskim činovnicima bilo kako izvrstno kvalificiranim, jer će naći zaštitu baš kod hrvatskih zastupnika. Taj postupak zastupnika Blankina i Vukovića predaju sudu javnosti, osobito sudu njihovih birača, i za danas dostat!

Upit

zast. dra. Dulibića, Ivanševića i drugova na gospodu ministre unutarnjih poslova, poljodjelstva i trgovine, glede živinske pošasti i skupocne mesa u Dalmaciji.

(Prikazan u sjednici 18. siječnja 1911. car. vieča.)
Usled živinske pošasti, koja vlada u raznim predjelima Dalmacije, cienne su mesa u cijeloj zemlji tako silno poskočile, da ni srednji staleži pučanstva ne mogu ni pomisliti, da se sad hrane mesom, a prieti pogibelj, da kroz koji dan ne će se uobće pod nikakvu cijenu moći dobiti mesa.

S druge strane potreba, koja od godinâ tišti pučanstvo, što se bavi marvogojstvom, postajala je još težom usled prestrogih veterinarskih mjera, koje su poduzete obzirom na marvinsku pošast. Trgovina i promet sa blagom postadoše u Dalmaciji nemogućni. Držanje pazara zabranjeno je u cijeloj zemlji, a težak nije u stanju da namakne troškove potrebite za izpidu veterinaru, da mu životinju pregleda i izdaje marvinsku putnicu; pa i u slučaju, da bi tko mogao izdržati taj znatni trošak, nije u velikoj većini slučajeva ni moguće, da veterinar dodje u selo i to radi pomankanja dovoljnog broja veterinaru, radi velikih dalečina i radi nestašice prikladnih komunikacija.

Pri takovim okolnostima pati vaskoliko pučanstvo Dalmacije, tim više što je izvoz blaga iz Bosne i Hrvatske dielom — kao iz Livanjskog kotara — sasvim zabranjen, a dielom tako otežan, da nametnuti uvjeti, koji su skopčani sa velikim troškovima, mogu se smatrati direktnom zabranom. Tako n. pr. za izvoz blaga iz sarajevskog predjela za gradove srednje i gornje Dalmacije određen je put preko Metkovića. Iz drugih pograničnih predjela Bosne i Hrvatske dozvoljen je prevoz blaga samo sredstvom željeznice Knin-Sibenik-Split, pri čemu je red opaziti, da ova željeznica ne raspolaže sa potrebitim vagonima, udešenim za tu svrhu.

Što se tiče pak same marvinske pošasti ima se izaknuti, da se radi ponajviše o slinavki, koja po mnenju veterinaru nije tako opasna bolest, a može se izličiti kroz 3—8 dana.

Obzirom na težku oskudicu, koja vlada u cijelom pučanstvu, koja tišti toliko težake koliko i građanje i u svrhu, da se doskoči prietočji posvemašnjoj nestašici mesa — pošto će mesari biti doskora primorani da obustave tjeranje obrta — mora se odmah naći načina i sred-

stava, da se izbjegne težkim, nedoglednim posljedicama. Tu se mora postupati svom hišnosti i enerzijom toliko u interesu seoskog pučanstva, koje — u nemogućnosti da svoje blago proda — ne može da providi svojim najprečim potrebama, koliko u interesu ostalog pučanstva, koje je takodjer jako potišteno.

Osim svih drugih mjera, koje su kadre, da obću nevolju ublaže, prikazuje se u ovom času od prike nužde, da se dozvoli držanje pazara u Dalmaciji uz neke shodne mjere opreznosti. Moglo bi se do potrebe odrediti, da je prost dogon blaga na pazar u svrhu, da ga se s pazara odpremi ravno u klaonice. To bi se sve lasno dalo urediti pod kontrolom jednog veterinaru na pazaru i drugih nad zornih organa, naravna stvar, da bi se bolešno blago imalo odmah izolirati i odpremiti u kontumaciju. Imalo bi se dozvoliti, da se goni kao obično testom ono blago, što se uvози iz Bosne i Hrvatske i koje je pronađeno da je zdravo, te je određeno za klavnje. Dok pošast traje, imalo bi se osloboditi narod od svih troškova, koji su skopčani sa obavljanjem službenih posla veterinaru, te bi ga se imalo podučiti, kako će uspješno pošast suzbijati.

Nije potrebno da se iztakne, kako će usled pošasti i usled mjera, što su rad nje poduzete biti uništeno i ono malo, što se je dosad u Dalmaciji učinilo za unapređenje marvogojstva, koje se i onako nalazi na sasvim niskom stepenu, te će pretrpjeti težak udarac, od kojeg će se teško kao moći oporoviti, ako se odmah ne bude poduzelo sve što je kadro, da ga u ovo doba krize spasi i podigne. U tom pogledu trebalo bi se postarati za poboljšanje pasmina, za povišenje broja stoke, za potrebitu piću i u obće za racionalno tjeranje marvogojstva. Obzirom na nevoljne financijalne prilike zemlje država je u prvom redu pozvana, da priteče u pomoć našim zapuštenim krajevima svim sredstvima, koja joj stoje na raspoloženje i da se tako zaprieči daljnje osiromašenje naše zemlje.

Povodom svega toga dužni smo postaviti sljedeći upit:

Jesu li Vaše Preuzvišenosti sklone prihvatiti bezodvlačno sve potrebite odredbe, u svrhu da se omogućiti aprovizioniranje Dalmacije sa mesom; da pretjerane mjere, koje su bile poduzete usled marvinske pošasti, budu svedene na ono, što je razložito nužno; da se dozvoli držanje pazara blaga pod shodnim mjerama opreznosti i da se istodobno provodi za podignuće marvogojstva sa svim sredstvima, kojim c. k. vlada u tu svrhu može da raspoloži?

Političke vesti.

Novi zemaljski poglavica Bosne i Hercegovine. Naknadno se saspa pouzdanu saznanje, da je audiencija, u koju je od kraja bio primljen general J. Potiorek, bila u savez sa njegovim imenovanjem za zem. poglavicu Bosne i Hercegovine. Još u mjesecu veljači bi Varešanin imao biti umirovljen.

Konstituiranje kluba Hrv. delegacije. Na svojoj sjednici je delegacija, na koju nisu pristupili koalicionaši, izabrala za svoga predsjednika grofa T. Pejačevića, a pervodjom dra. Šišića. Istodobno je delegacija prihvatila neke zaključke kao: da u Pešti ne će dopuštati povrede nagodbe i hrvatskih prava, da u pitanju pragmatike zauzimlje isto stanovište, koje i prijašnja delegacija i da će u Pešti zauzeti svoja posebno stanovište glede bankovnog pitanja.

Zemaljski glavar gorički, Dr. Pajer, rek bi da odstupa, a na njegovo mjesto da dolazi nepristrani grof Pace.

Magjarske povrede prama Hrvatskoj. Na sjednici posebnog odbora od 15 lica, koji ima da izpita povrede Magjara na štetu Hrvatsku

stisnute, trepavice oborene. To je takodjer siložilo Rodinu kao študija.

Razapeti. U jednom neobičnu bloku nalik križu stoji Mučenik svieta. Duhi je izdahnu. Neka nova Mandalina prebacila lijevicu preko križa, tako da je mrtva Nazaretinova glava položena na nadlaktici njezinoj. Ona, jako previjena gornjim telom (dočim je samo lijevom nogom pokleklala), cjeliva lievi bok Spasitelja. Cjeluje onu ranu, kroz koju je protekla krv iz božanstvenog srca, puna ljubavi za griješnike. Divan je to simbol. Zloča i dobrotu sastadoše se, Bog i svijet jedno u drugo. Hoće li joj Isus oprostiti?

Napisao sam ove retke, jer mi se Rodin kao simbolista sviđio. Sama priroda čovjeka odvrća ga od kobnog materijalizma. Nemirna moderna duša opet se vraća k simbolu, mističnosti, vječnim idealima, a možda i pozitivnoj vjeri.

Sibenik, koncem prosinca 1910.

Napisao Kristofor.

te uskraćivanje hrv. govora u Pešti, predlagao Lorković je predložio, da se uzkrati odašiljanje delegacije, dok se ove povrede ne izpravde. Dr. Milobar i Dr. Starčević u ime dviju pravaških prakcija izjavili su, da po načelima njihovih stranaka njima nema mjesta u toj razpravi, jer se tu govori samo o uvjetnom neakvom prelomu. Suptilo se je s pravašima složio glede bezuvjetnog preloma. Ban Tomasić iziđe, da ne govori kao ban, nego kao hrv. političar. Predbacuje koaliciji, da ona nije provela prelom onda, kada je to bilo moguće. Izjavljuje, da će pragmatika biti uklonjena, čim se rieši bankovno i vojničko pitanje. Sjednica je prekinuta te će se ponovno sazvati.

Iz grada i okolice.

Lična viest. U našem gradu nalazi se državnik konventualaca, dr. Bonaventuro Burić.

Ribanje i brušenje koralu. Pomorska vlada ili bolje ministarstvo trgovine odlučilo je udieliti 500 K. podpore svakoj ladji u Zlaturu, koja bi se odlučila, da posle ovog ljeta na ribanje koralu, uz uvjet, da će se od sada koralj brusiti u samoj carevini, te će naši zlatarnjari moći doći u dotičaj sa samim brusivačima koralu i povećati svomu cijenu. Da nas donosimo [samo ovoliko, a kad nas g. zastupnik Dr. Dulibić poitanje o svemu izvjesti, tad ćemo potanko izvjestiti naše čitaocce o stvari. S naše strane pak želimo, da pomorska vlada u prvij sjednici centralne ribarske komisije stavi na dnevni red pitanje o ribanju spužava i koralu, te to bi se poraditi, da se ova dva obrta podigne na stepen domaće industrije.

Dar „Ubokom Domu“. Gosp. N. N. preko prepošt. Don Ivana Bjažića udielio je „Ub. Domu“ K. 24.

Uprava „Ubož. Doma“ blagodari. Imenovanje. Prizivni Sud dalmatinski imenovao je kancelistu kod okružnog Suda u Sibeničku Ivana Rendića kancelarijskim oficijalom u X. razredu čina, ostavivši ga na dosadašnjem mjestu službe.

Oštra zima. Ovo je nekoliko dana, da se osjeća oštra zima. U jutro rano ima i šest stupnjeva izpod ništica, tako da se voda sledi.

Izgubljeno. Izgubio se je pojas kavene boje sa dvima srebrnim taptama. Tko nadjeno povratiti u naše Uredništvo, biti će nagradjen.

Vjenčanje. Jučer posle podne vjenčala se je milovidna gđica. Oršula Baranović sa g. Ivanom Pačićem, čestitim pravašem. Mladom paru želimo svaku sreću!

Konac semestra na mjestnoj c. k. realci. Jučer se je zaključio prvi semestar tek. školske godine pri c. k. realci. Uspjeh je ovaj: Od sto i deset učenika upisanih dvadeset i dva dobila su nedovoljnu ocjenu a deset ih je bilo s odlikom.

Tečaj za nepismene vojnike. Danas je počeo i ovaj tečaj za nepismene vojnike domobranske povode u našem gradu. Tečaj će rukovoditi nadučitelj V. Belamarić u pučkoj školi u Crnici. Poučavati će se sriedom i subotom iz podne, a tračati će naprama odredbi starije vojničke vlasti tri mjeseca.

† Danica Lambaša Krstina. Prekojučer izpustila je svoju anđeosku dušu ova marna, dobra i rečna učenica pučke škole u Crnici. Jučer iz podne bio joj je lep sprovod uz saučee učenica grada. Nadgrobno slovo vrlo ganutljivo držao je nadučitelj Belamarić. Rajske duši bila laka hrvatska gruda, a obitelji iskreno sažaljenje.

Poljodjeljski tečajevi za vojnike, koje smo jur u svoje doba najavili, započeli su prošle sedmice. Ukupno ih poahđaja 60 vojnika mjestne domobranske povode. Predaje svakog ponedjeljka i utorka od 4—5 i pol sati po podne u prostorijama pučke škole u Crnici putujući učitelj Vinko Anzulović.

Pokrajinske vesti.

Novi upravitelj občine Makarske. Iz Supetra javljaju, da se je odanle odielio gosp. Lemesič, koji povjerenik, da preuzme upravu občine Makarske.

Sankcionisan zakon. Kralj je riešenjem 11. decembra o. g. udielio previšnju sankciju zakonskoj osnovi, koju je glasovao Sabor Kraljevine Dalmacije i kojom je proglašen sutjecajni put, koji se ima graditi između Hvara, Starograda i Jelse i njegovi ogranci.

Carinski ured u Mijetu bio je početkom ove godine pretvoren u carinsko izloženstvo sa

službom luke i pomorskog zdravilja i sa povlasticama sporednog carinskog ureda drugoga razreda.

† Vid Mörpurgo. Iz Spljeta nam javljaju da je jučer preminuo Vid Mörpurgo. Pokojnik je bio predsjednik i član „Prve Pučke Dalmatinske Banke u Splitu“. Pokoj mu vječni!

† Nikola Vidović. U Skradinu je prekučer nenadno umro Nikola Vidović, bilježnik. Počivao u miru.

Razne vesti.

Suffragistice u Englezkoj i Njemačkoj. Već su i preveć poznate sve smiešne epizode iz borbe londonskih suffragistica za ono što one nazivaju svojim pravima. S početka su se zadovoljivale bućnim skupštinama i prosvjedima, kasnije su demostrialne i vještale se o vrat stražarima, samo da mogu doprieti do parlamenta, gdje su htjele za oči uhvatiti neke ministre i zastupnike. No sve do neki dan nisu pokušale baš otvoreni napad na ministre. Ministri su bili skupljeni na viece u veoma važnoj stvari, kada suffragistice obkolile kuću uz silnu galamu i vik. I kada ministri izidjose jedna je pokušala ministra Churchilla udariti sa držkom zastave u glavu, no bila je zadržana. Isti atentati pokušani su proti prvom ministru Asquithu i drugim članovima kabineta. Kako se vidi te feministice imaju vrlo malo ženske umiljatosti i blagosti. No u Njemačkoj je još i gore. U Nürnbergu je jedna suffragistica umorila svog muža, profesora Herbenicha. Do nesuglasica između dvaju supruga je došlo radi feminizma. Žena je bila predsjednica nekog feminističkog kluba te je u istom i neka predelavna držala, radi kojih ju suprug smiehavao. Dalje je među njima bila velika borba, tko će djecu odgojiti: muž ili žena? Svaki od njih htio je odgoj djece imati u svojim rukama. Usled ovakvih neslaganja i vječnih prepiraka žena je zamrzila muža i ovog zavovetala, a ovaj nju čuškao, dok ga ona jednog dana nije utrierila. Sada se u Nürnbergu vodi razprava proti njoj, a protivnici feminizma, koji razpravu sudjeluju, smiju se izjavama i nazorima, koje obtužena iznaša sa nekim premlao ženskim temperamentom.

Taj blaženi feminizam pravi od žena prave „muškare“!

Čudne novine. Novinstvo imade takodjer svoje originalne strane i svoje čudne vrste. Tako imade novina za spiepe, za samostane i za lupeže. U New-Yorku medjutim su se tiskale za kratko vrijeme neke novine, koje su bile od platna! Iza kako bi novina bila pročitana, bila bi predana pralji, a ova bi povratila ukusne rubce. U Parizu se je izdavao „Grand Journal“ dug m. 1'25, a širok 0'90. Tiskao se je na bielom platnu, a opran služio je kao ručnik. U istom gradu se je tiskala za godinu dana novina „Courrier de Baigneurs“ i „Naiade“ za plivače. Bile su iz nepromočivog papira i iz navoštenog platna, tako da ih se je moglo čitati i u kupkama. U Baltimori je neki tvorničar tjestenine izdavao list na tankoj sladkoj tjestenini, a slova su bila od čokolade. Jedina novina, koja se je mogla i — jesti. U New-Yorku se svako sto godina tiska novina u spomen neovisnosti Amerike. Ima osam stranica, svaka sa 13 stupaca, koji su visoki 48 palaca. Prvi broj, koji se čuva u jednom muzeju, sačinjen od jakog papira, težii 150 kilograma. Da ga se uredi, složii i tiska trebalo je rad od 40 osoba i tri mjeseca umarajućeg posla. Osim toga znade se, da se u Rusiji izdaje specijalna novina za cara, a sada neki tvrde, da se i u Beču tiska neka „Carska revija“ u sama tri primjerka: jedan za vladara, drugi za ministra vanjskih poslova, a treći za državnog tajnika.

Vjenčanje u zrakoplovu. Naravno, to se nije moglo dogoditi nego u Americi. U gradu Saint Antoine, u državi Texas. Sretni mladi par zaželio se je „amerikanade“ te skovao osnovu, da se vjenča u zrakoplovu, ništa manje nego među oblacima, 250 metara nad gradom. Originalni mladoženja zove se Gualtier Stowe, a čudna mladenica miss Mary Shelton. Poslie dugog nećkanja uspelo im je uvjeriti častnog Abrama, svećenika presbiterijanske crkve, koji se je s njima uspeo na zrakoplov, vodjen po jednom amerikanskom „mornaru zraka“. Vjenčanje bi proslavljeno među oblacima, jer je dan bio maglovit te je sa zrakoplova bilo nemoguće viditi zemlju. I svećenik je blagoslovio. Tako je mladi par preletio prvu stanicu svog putovanja u medenom mjesecu sa brzinom od 50 milja na sat, leteci povrh polja. Zatim se je zrakoplov spustio u pustoj šumi te su mladenci i svećenik morali 5 kilometara pješice ići, dok su našli automobil, koji ih je u grad odveo. Mladi suprug, predviđajući buduća rozočaranja, sigurno se je htio za zdjnjii put dignuti u ... zračne visine idealizma i da s tim činom proslavi smrt svoje mladosti,

Savjest vojnika. Bivši bavarski podčastnik, Maks Sonner, ovo dana preduzeo je putovanje iz New Yorka u Pariz, da poslije četrdeset godina izvrši svetu zadaću, koju mu bio na dušu postavio neki francuzki častnik, koji je poginuo na bojnopolju. Bilo je to za bitke u Chatillon g. 1870, Bavarac sa svojim drugovima žestoko se i junački borio pri osvajanju sela, kada njihova pukovnija bi od pretežnog broja Francuza napadnuta. Bitka bi duga, oštra, nepopustljiva te se je Bavarac morao više puta poslužiti svojim kratkim lovačkim nožem, bez kojeg nije nijedan pravi Bavarac. Nenadano opazi, gdje od kugle pogoden pade neki francuzki častnik. Kad je bitka dovršila, Sonner se je vraćao baš onuda, gdje je od prilike Francez pao. I opazi ga gdje izdiše. Približi mu se i pruži mu pomoći, ali Francez odbi sve, samo mu predaše prsten i reče mu: „Za moju obitelj“. No život je Bavarac bacao kojekuda te je svršio u Americi, gdje si je napravio položaj. Poslije četrdeset godina mogao je razpoložiti svojim vremenom te je prvo izveo svoje putovanje u Francuzku, gdje na ratnom ministarstvu predao povjereni mu prsten. Prsten je vrlo skupocjen sa draguljima. Ministarstvo vodi izvide, da pronadje baštinku onog častnika.

Čudnovita proročanstva Edisona o budućim izumima. Glasoviti američki izumitelj Edison je nekom novinaru dao slijedeći odgovor glede budućih mogućih izuma: U građnji pokušava čelik će brzo zamieniti drvo. Pokušstvo od čelika biti će pet puta jeftinije a mnogo jače i laganije te i laganije od današnjeg. Papir će nestati, a za knjige će se rabiti tanani nikelasti listići čija će debljina biti dvohiljaditi dio milimetra. Nikelasti list sačuva crnilo kao i papir i takva knjiga debela dva centimetra sadržavati će 40.000 stranica. Uza sve neće zapadati nego šest kruna. Što se tiče filozofskog kamena, to je cilj moderne alkemije. Fabrikacija zlata biti će za naše sinove šala te ja zato predviđjam duboku revoluciju u svjetskom financijskom sistemu; još će do malo, biti svakom dozvoljeno kovati pravi zlatni novac. Konačno vam prorokujem skoriji izum divnih i vrlo moćnih strojeva, koji će pomoću elektriciteta orati, branati, sijati polja, da će biti divota. Poljodjelac budućnosti biti će kemičar, botaničar i ekonomista, a da svoj posao izvrši biti će mu dovoljno jedno tipkalo.

Novinar se je udaljio od slavnog izumitelja potpuno zabezknut.

Žene u Americi. Za Sjedinjene Države misli se, da su pravi raj zemaljski žena. Jer tamo slabi spol uživa ista prava, koja i jaki spol. Za ovaj privilegirani položaj žene ima se zahvaliti posebnim okolnostima i uzrocima. Istina je, da u Sjedinjenim Državama imade univerza za žene te da na svakoj željezničkoj stanici ima posebna ženska čekaoonica, a u poštanskim uredima posebni prozorčići za žene. U New-Yorku ima čak i banka, čija je klijentela izključivo ženska. Onda u Koloradu, u Utah-državi, Idako-državi itd. žene posjeduju integralno pravo glasa te sudjeluju čak i pri izborima za predsjednika Sjedinjenih Država. Ali ove koncesije ženama nisu bile dane od muškaraca u znak poštovanja ili pripoznanja njihove jednakosti, nego je to nastalo za to, što je Amerikanac, u svom intenzivnom i burnom poslovnom životu, svršio, da bude smetan i dosadjen zahtjevima i indiscipliniranošću ženskom, koja se u Americi tim više osjeća, što muško pučanstvo nadmašuje za dva milijona žensko i što je usljed toga svaka žena obkoljena hezbrojnim aspirantima ženidbe. Amerikanac, da se oslobodi svih obveza etikete i kavalirštine prama ženi, dao joj je jednakost te je tako lišen onih oblika kurtoazije, rad kojih se gubi vrijeme te čovjeka zanovetaju i dosadjuju. U gore spomenutim državama žena ima pravo glasa, ali ima i sve odgovornosti muškarcačke. Tako u 21 godini u Utah žena ima pravo na glas, ali od svog oca ne može zahtjevati, da joj daje stan i da ju uzdržava, te i ako se udade, mora računati samo na sebe, ako hoće da se uzdržava. Nedavno šest muževa u Utah postigli su raztavu braka, jer njihove žene nisu dovoljno doprinisale domaćem kućanstvu te su slabo hranile muževu i loše im kuću redile. Uslijed svega ovog je jedan Amerikanac mogao pri jednoj zgodi upravo veselo nazdraviti ženama, koje su jučer bile više od nas, a danas jednake.

Književnost i umjetnost.

„Temelji razboritog gospodarjenja“. Pod ovim naslovom izišao je ovo dana prvi svezak jednog obsežnog djela, koji ima da izpunji veliku prazninu u našoj gospodarskoj književnosti. Piše ga Ilija Bošnjak, vinograd, asistent kod c. k. namjestništva u Zadru. U ovom prvom svezku pisac nastoji vrlo uspješno, da pučkim stilom, načinom svakom razumljivim i pristupačnim, prikaže one temeljne nauke, koje svaki racionalni gospodar mora da zna, ako hoće da zbilja uspješno oko svog gospodarstva radi i da uzmogne shvatiti za mašitost, i vrijednost novih, modernih iznašaka na polju poljodjelstva i uobće gospodarstva. Ovo djelo će, bude li u narodu prošireno, moći kao početak u velike koristiti razviku smisla za racionalno gospodarstvo. Mi ju stoga vrlo preporučamo. Naklada je „Hrvatske Knjižarnice“ u Zadru, a ciena joj je 2 K. Ukusno je opremljena i na jakom papiru.

„Borimo se, dok je vremena“. Napisaše je Dür-Sabert. To je knjižica, na kojoj se sa 42 vrlo zgodna primjera i 23 slike prikazuje sve zlo, koje pijanstvo donosi. Ta je knjižica vrijedna, što našem narodu predočuje sve one goleme nesreće i tužne posljedice, koje nastaju od zlorabe vina. Knjižica stoji 5 filira, a naručuje se kod: Zbora franjevačkih bogoslova „Duns Scot“ u Zagrebu. Knjigu preporučamo toplo.

Naše brzojavke.

Tomašić u Pešti.

Budimpešta, 31. siječnja. — Danas je amo prispio ban Tomašić. Konferirao je na dugo sa grofom Khuenom o hrvatskim prilikama.

Budimpešta, 1. veljače. — Tomašićeva magjarska delegacija prispjela je ovamo. Danas u jutro svečano ju Tomašić predstavlja ministru predsjedniku.

Iz odbora za mornaricu.

Budimpešta, 1. veljače. — Jučerašnjog sjednici odbora za mornaricu sudjelovao je i grof Baththany sa mnogim četrdesetosašima, premda isti nisu članovi delegacije. Admiral Monteuccoli iznio je svoj exposé, koji je na delegate učinio vrlo loš utisak.

Predlog o glasu nepovjerenja magjarskoj vladi.

Budimpešta, 1. veljače. — Jučer je Justh u parlamentu iznio predlog, da se vladi Khuena dade glas nepovjerenja.

Sveučilišne trzavice u Galiciji.

Krakov, 1. veljače. — Radi djakčkih nemira na ovdjašnjem sveučilištu su predavanja obustavljena.

Lavov, 1. veljače. — Djaci ovdjašnjeg sveučilišta zapričeše predavanja.

Hrvatska tiskara (Dr. Krstelj i dr.) Vlastnik, i izdavalatelj i odgovorni urednik: Josip Drezga.

Prodaje se zemljište

koje obasiže-1000 m², s juga iza bolnice, zvano Buvale u Varošu. U slučaju, vlastnik je voljan zemlju prodati i na polovicu. — Poblžiže u Uredništvu.

Na prodaju

karetina sa kožnatim folom. — Elegantna i jaka. Prigodna ciena. — Obratiti se uredništvu. 2-2

Prodaje se

jedan aparat za acetilen svijetlo s 40 svjećica. — Šibenik. Obratiti se Ivanu Jadronji, (Dalmacija). 5-5

Prodaje se kuća

u Varošu na 3 poda sa dvorištem i vrtom. U dvorištu ima malena kućica. — Potanje kod uredništva 3-

Zahtjevajte cigaretni papir

„JADRAN“

U korist siromašne hrvatske školske djece u Zadru

20% od čiste dobiti

Najfinija vrst — Elegantno opremljen

Skladište na veliko:

Hrvatska Knjižarnica V. Göszi - Zadar

6-30

Ako Vi
ne možete jesti, te se činite bolstan, to će Vam
Iječničko izpitani
Kaiser'ovi
Želudčani
Pfeferminckarameli
sjeurno pomoći. Dobiti ćete dobar tek, želudac se opet uredi i ojači. Radi oživljujućih i okriepjujućih svojstva, neobhodno potrebiti na putovanjima.
Jedan omot 20 i 40 filira.
Prodaje:
Carlo Ruggeri, cent. drogerija
i Vinko Vucić, drogerija
u Šibeniku. 4-12

VELIKA ZLATARIJA
GI. PLANČIĆ
ViS-STARIGRAD-VELALUKA

NAJVEĆA DALMAT. ZLATARIJA
ANT. RADIĆ
SPLJET (S-PALATO)
Mustavana cijenka, dalje badava.

Hrvati i Hrvatice!
Pomozite Družbu
Sv. Ćirila i Metoda

Bačić i drugovi, Zadar Dalmacija.

Tvrđka je članica česke korporacije: „Vývozní spolek pro Čechy, Moravu a Slezko v Praze“.

Protokolirana tvrdka 1910. — Žiro-račun kod podružnice Austro-ugarske banke u Zadru. — Čekovni račun kod austr. pošt. št. br. 31.997. — Žiro-račun kod Hrv. vjersijske banke Zadar. — Brojovni naslov: „Bačić“.

Telefon br. 28.

Dopisivanje: hrvatski, talijanski, Glavno zastup. za Dalmaciju: Zastupstvo litografskog zavoda. njemački, francuzki.

Bankovno-komisionalni postovi, Zastupstva, naručbe, špedicije. Osiguranja, oglašivanja, komisijske Zavedbe i uredbje trg. knjiga.

Komisionalna mjenjačnica. Vlastita magazinska skladišta. Veliki muzej svekolikih rabnih uzoraka.

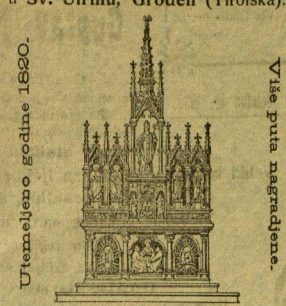
Ciene najumjerenije. Posluga brza i kulantna.

Komisionalno razpačavanje drž. srećaka i vrijednostnih papira na odplatu i uz gotovo. Plaćanje olahkočeno u obrocima. Uzorci i cijenik na zahtjev franko.

Glavno zastupstvo osjeguravajućeg društva „Croatia“.

Insam & Prinoth

u Sv. Ulrihu, Gröden (Tirolska).

Utemeljeno godine 1820.
Vise puta nagradjeno.
Kiparske radnje iz drveta za crkve Kipovi svetaca, oltari, propovjedaonice križni putevi, razpela, jaslice i t. d. Katalog uzoraka s cijenama daje se badava. Za dostavu naručbe do Stacije uključivo sa Skrinjom, ne plaća naručitelj. 24-9. 911.

Austrijsko parobrodarsko društvo na dionice

„DALMATIA“
udržava od 16. jula 1910. slijedeće glavne pruge:

Trst—Metković A (poštanska)
Polazak iz Trsta ponedjeljak u 5 sati poslije podne
povratak svake subote u 6 sati prije podne.

Trst—Metković B (poštanska)
Polazak iz Trsta u četvrtak u 5 sati poslije podne; povratak svake sriede u 6 sati prije podne.

Trst—Metković C (poštanska)
Polazak iz Trsta u subotu u 5 sati poslije podne; povratak u četvrtak u 6 sati prije podne.

Trst—Korčula (poštanska)
Polazak iz Trsta u utorak u 5 sati poslije podne povratak u ponedjeljak u 6 sati prije podne.

Trst—Šibenik (poštanska između Pale i Zadra)
Polazak iz Trsta svake subote u 6 sati prije podne; povratak u četvrtak u 5 sati poslije podne.

Trst—Metković D (trgovačka)
Polazak iz Trsta svake nedjelje u 6 sati prije podne; povratak svake nedjelje u 6 sati prije podne.

Trst—Vis (trgovačka)
iz Trsta u četvrtak na polnoć; povratak svake sriede u 8 sati prije podne. 27.VII.10

za občine i župske uredne — dobivaju se — uz vrlo nizku cijenju u Hrvatskoj Tiskari-Šibenik

Dobar tek! Zdrav želudac i nikakove bolesti želudca ne imamo, nikakove bolove, odkad Feller-ove pilule „Rabarber“ m. d. M. „Elsapilule“ upotrebljavamo. Iz osvjedočenja kazujemo Vam, pokušajte ih i Vi; one uređuju stolicu i pospješuju probavu. 6 kutijica stoji franko 4 K. Proizvadžać je samo ljekarnik: E. V. Feller u Stubi cij, Elsatrg br. 64 (Hrvatska).

Važno za svakoga!

Gustav Marko i drug
Trst

Centrala: Via Coroneo 45.

Podružnice:
Via Giulia br. 20.   Via Barriera vecchia br. 33.

Telefon br. 1930.   Telefon br. 1930.

Tekući račun sa podružnicom Ljubljanske kreditne banke. Vlastita tvornica za ures porculane i izradba svakovrstnih kipova po uzorku za oveće naručbe.

Veliko skladište stakala prostih, apaniranih i za ures. Veliki izbor predmeta za ljekarne, drogerije, porculansko i zemljano sudje, ocaikline, staklarije, svjetiljke itd. Velike količice naročitih stvari u ocaiklini, porculani.

Cienu umjerene koje se ne boje utakmice. Na zahtjev šalju se cijenici badava.

Dopisivanje u hrvatskom jeziku.

Pomenuta tvrdka, jedina svoje vrsti u Trstu, preporučuje se svim našim trgovcima.

26. II. 10.

Velika Tvornica tjestenine Velika

i mlinice za raznu hranu.

Pomoću najmodernijeg motora proizvodnja

Svake vrsti ovog jestiva. **Od najboljeg marseljskog griza** Svake vrsti ovog jestiva.

kao i od

Dobrog i od najfinijega **pšeničnog brašna** dobrog i od najfinijeg

Tvrdka:

IVAN ŠUPUK i brat
Šibenik.

15. VI. 10.

KNJIŽARA I PAPIRNICIA

Glavna ulica **IVANA GRIMANI-A** Glavna ulica
ŠIBENIK

preporuča p. n. obćinstvu svoj veliki izbor hrvatskih, talijanskih, njemačkih i francuzkih knjiga romana, slovnica, rječnika onda pisanih sprava, trgovačkih knjiga, uredovnog papira, elegantnih listova za pisma, razglednica i t. d.

Prima predplate na sve **hrvatske i strane časopise** uz originalnu cieniu sa tačnim i brzim dostavljanjem u kuću.

Velika zaliha svakovrstnih **toplomjera, cviker-nočala** od najbolje vrsti i **leća** u 24.-9. 911.

Vanjske naručbe obavlja kretom pošte.

Skladište fotoagrafskih aparata i svih nuzgrednih potrebština.   Preuzimlje naručbe svakovrstnih pečata od kaučuka i kovine.   Skladište najboljih i najef. tinijih šivaćih strojeva „Sin ger“ najnovijih sistema.

Nikad više!

ne promjenjujem sapun, od kada Bergmanov „Stecken Pferd Lillenseife“ (zašitni znak: Konj na palici) od Bergmann-a i drug. u Tešnju na Labi upotrebljujem, jer je taj sapun najuplvisniji od svih medicinalnih sapuna proti kožnoj bolesti (sunčane pjege), kao i za pospješivanje lijepe, mekane i nježne kože. Komad stoji 80 filira, a dobiva se u svim ljekarnama, droguerijama i trgovinama parfimerije itd.

40-50

PRODAJEM SVAKOVRSNIH KOŽA NA MALO I VELIKO. PRIMAJU SE I PISMENE NARUČBE IZ VANA UZ POUZEĆE, A ROZNATIM I :: BEZ POUZEĆA DO IZMINUĆA UTANAČENOG ROKA IZPLATE. ::

IMADEM VELIKU ZALIHU GOTOVIH CIPELA I RADIONICU SVAKOVRSNE OBUĆE I Opanaka. IZRADJUJE SE BRZO I TAČNO PO NAJFINIJEM I NAJMODERNIJEM SISTEMU. PODPISANI SE OSOBITO PREPORUČUJE GG. ČINOVNICIMA, C. KRALJ. VOJNOCTVU, OROUŽNICIMA I FINANCIJAL. STRAŽARIMA. PRODAJE SE TAKODJER I NA MJESUĆNE OBROKE.

AUGUST ŽIGON — ŠIBENIK

HRVATSKA VJERESIJSKA BANKA
:: PODRUŽNICA ŠIBENIK ::

Centralna DUBROVNIK. Podružnica u SPLITU i ZADRU
DIONIČKA GLAVNICA 2,000.000 K
PRIČUVNA ZAKLADA U PRITIČKI 180.000

BANKOVNI ODJEL
PRIMA ULOŽKE NA KNJŽICE U KONTU KURENTU I ČEK PROMETU; ESKOMPTUJE MJENICE. OBAVLJA INKASO, POHRANJLJUJE I UPRAVLJA VRIEDNINE. DEVIZE SE PREUZIMLJUJE NAJKULANTNIJE. IZPLATE NA SVIM MJESTIMA TU I INOZEMSTVA OBAVLJAJU SE BRZO I UZ POVOLJNE UVJETE.

MJENJAČNICA
KUPUJE I PRODAJE DRŽAVNE PAPIRE, RAZTRET-NICE, ZALOŽNICE, SREĆKE, VALUTE, KUPONE. PRODAJA SREĆAKA NA OBROČNO ODPLAĆIVANJE. OSJEGURANJE PROTI GUBITKU ŽRIEBANJA. REVIZIJA SREĆAKA I VRIEDNOSTNIH PAPIRA BEZPLATNO. UNOVČENJE KUPONA BEZ ODBITKA.

Najbolji namještaji snage
kao što:

motori naplin (gas), benzin, žestu, kameno ulje, surovo ulje za obrtničke, poljodjel-ske i električne namještaje snage.

Namještaje na mrvati plin (Sanganlage) prodaje

Draždjanska tvornica motora na plin

(A. G. Dresdener Gasmotoren-Fabrik: Moritz Hille, Dresden)

najveća specijalna tvornica srednje Evrope.

Izključivo glavno predstavništvo, kamo valja upravitil sve upite:
Kuća Gutenberg, EMANUEL KRAUS.
Tehnički bureau Trst, via S. Nicolo 2
Zahtjevatje cjenik besplatno i bez poštarine. Dopisivanje hrvatski.

Najsavršeniji gramofoni i ploče
sa svakovrstnim komadi a osobito hrvatskim

provi-djeni znakom „THE MASTER'S VOICE“ „TRADE MARK.“ „Andjeo“

dobivaju se u knjižari i papirnici:
Ivan Grimani
Šibenik, Glavna ulica.
Šalje na zahtjev cjenik i popis komada 14.-9. 910-911. badava i franko.

Eugen Pettoello

Pribor satova, zlatarskih i optičkih predmeta i kineskih srebrarija žlica, viljuška i noževa.

Zajamčena izradba sa 90 grama čistog srebra.

Pečata.

Svake vrsti rezbarije u kojoj mu drago kovini.   Tvorilčke stalne oline.

Bogati ilustrovan cjenik.   Šibenik, Glavna ulica, br. 128.
14. 9. 910-14. 9. 911.

Hrvati! Pomozite Družbu sv. Ćirila i Metoda!

TVORNICIA PAPIRNATIH VREĆICA
- ANTE ZORIĆ — ŠIBENIK — (DALMACIJA). -

Tvornica je uredjena sa svim potrebnim strojevima. Izradjuje vrećice u svim veličinama i u svim bojama. Ovo je prvo i jedino domaće poduzeće ove vrste. Cienue su vrlo umjerene, te domaći potrošioei ne će imati razloga, da pored domaćeg poduzeća služe se iz vana.

- - NARUČBE SE IZVRŠUJU VRLO BRZO I TOČNO. - -